

ARDEALUL

ECONOMIC • POLITIC • SOCIAL

Director:
TRAIAN CHIRILĂ

ABONAMENTE:
Particulari . . . . . 1 an 6 luni
500 250
Autorități, bănci și întreprinderi in-
dustriale și comerciale 1000 500
Publicații cm.-patrat . . . . . Lei 5.

Redacția și administrația
Str. Minerva No. 7.
CLUJ. TELEFON 444

Șef-redactor:
D. I. CUCU

Alegerile dela Camerele de Comerț Iarăși modificarea regulamentului

Publicăm în altă parte a ziarului textul regulamentului legii pentru organizarea Camerelor de Comerț, cu modificările aduse în ședința dela 6 August a Consiliului de miniștri. În preajma alegerilor, noua modificare pare suspectă. De altcunum atâtea modificări s'au adus acestui regulament, încât el nu mai prezintă nici-o garanție de seriozitate. Se pare că guvernul paridului liberal, hotărât să-și facă cu orice preț o majoritate în consiliile de administrație ale Camerelor de Comerț, a ales ca cel mai bun mijloc de a zăpăci lumea, modificând necontenit regulamentul. Pentru aceasta nu ne vom mira dacă, în răgazul de o lună de zile până la alegeri, se va anunța o nouă modificare a regulamentului.

Dar să ne întoarcem la modificările de acum. Dispoziția de a se face declararea candidaturilor pe listă este până la un punct, bună. Ea ușurează în mod simțitor tehnica alegerilor, fixând curentele existente la orice alegere și dând alegătorilor posibilitatea unei orientări sigure.

Rămâne însă un lucru, care poate da naștere la multe confuzii, dacă alegătorii nu sînt bine pregătiți. Și anume, se dispune votarea și pe listă, cu stampila și individuală, prin eliminare. Scrutinul nu este însă pe listă. Prin urmare membrii Camerelor de Comerț, cari sînt oameni culți, trebuie să fie atenți la compoziția listelor și să voteze cu stampila numai atunci când ea corespunde în întregime tuturor așteptărilor. E însă mai bine și mai util să se voteze cu creionul. Din totalul listelor cuprinse în buletinul de vot să se aleagă un număr egal de membri cu numărul hotărît pentru secțiunea la care votează alegătorul, ștergând cu creionul pe ceilalți. Cu chipul acesta s'ar alege numai oamenii vrednici de muncă și cunoscuți ca sinceri slujitori ai intereselor economiei noastre naționale. Coteriile și partidele să fie lăsate la o parte, ele n'au ce căuta în sânul comerțului și al industriei.

A doua modificare pe care o aduce hotărîrea Consiliului de miniștri dela 6 August e mai mult o șicană. În adevăr, ce rost are să se modifice acum modul de legitimare pentru alegători? Sînt unele camere, cari au și dat la tipar buletinele de vot. Cu modificarea adusă acum regulamentului, ele au făcut prin urmare, o cheltuială inutilă. Și să ne gândim că 20—30 de mii de cărți de alegător nu costă tocmai puțin.

Era destul dacă făuritorii legii se gândeau serios dela început și înțelegeau că este destulă legitimare pentru alegeri, cartea de membru al unei Camere de Comerț și industrie.

Dar fiindcă e vorba de modificări, ne întrebăm: De ce nu s'a gândit guvernul că este bine să modifice dispoziția sa din Mai, după

Târgul de Mostre din Arad

Cine a luat parte la Expoziția Agricolă?

În numărul trecut al ziarului nostru am început să publicăm darea de seamă pe scurt despre industriile cari au luat parte la expoziția și Târgul de Mostre din Arad. În numărul de față începem publicarea acestora începând cu Expoziția agricolă, unde am cules următoarele impresii:

Viața agricolă, d'ă fiind situația favorabilă a Banatului și Crișanei pe cât de slab a fost reprezentată numeric, pe atît de bine s'a prezentat în ce privește superioritatea celor ce au participat la această expoziția agricolă. Dintre expozanți au avut meritul de a se distinge prin produsele expuse în primul loc cerealiștii, apoi producătorii de legume și zarzavaturi, semințe de tofelul și prin cultura de vite și vestitele oi merinos. Cultura de vite cu vinurile ei renumite din podgoriile Aradului așteptăm să se prezinte în număr mult mai mare.

Primul loc i-se cuvine **Domeniului din Macea** (jud. Arad) al contelui Juliu Károlyi. Tot ceace se poate produce în agricultură, creșterea vitelor, grădinarit și mărșit să găsește în colecția acestui domeniu model care și în timp de pace a fost una dintre primele domenii ale Ungariei. Diferitele produse agricole, oile de merinos, porcii de soi mangalița și zarzavaturile expuse dovedesc eclatant, că acest domeniu a meritat cu prisosință distincțiunile ce i-s'au făcut prin nenumăratele diplome obținute în decurs de 50 ani.

Acest domeniu condus în spirit modern acărui administrare merită toată lauda, a fost înființat în 1882. Produsele lui sînt mult apreciate nu numai la noi ci și în străinătate unde sînt preferate tuturor celorlalte produse agricole cari se oferă pe aceste piete. În

care se reducea la 5000 lei suma impozitelor pentru a fi clasificat în categoria marelui industrie. Dar dacă la Cluj ar fi rămas fără membrii la Timișoara nu merge și este absolut ridicol să se aștărească de „Industria Sărmei” orice tinichigiu și de fabrica Renner orice cismar onorabil, dar care „fabrică” abia 250 de perechi de ghete pe an.

Dacă ar fi fost să aplaudăm, o nouă modificare în regulament, aceasta ar fi fost. Să se creieze rapoarturi normale între micii și marii industriași, ținându-se seamă de realitățile locale.

Dr. V. B.

Ungaria de ex. lână de merinos și porcii mangalița ale acestui domenii se cumpără cu prețurile cele mai înalte.

Prin reforma agrară proprietățile acestui domeniu au fost reduse dela 800 la 500 jug. Această reducere a proprietății, însă nu a micșorat întru nimica importanța economică a acestui domenii, căci conducătorii pricepuți ai acestui domeniu prin munca și străduința lor au reușit să dea un avânt și mai mare exploatarea acestei moșii care astăzi ne da cele mai bine produse agricole și viticole. Pepiniera de oi și porci al acestui domenii acoperă o însemnată parte din lipsurile interne atât în Ardeal cât și în vechiul Regat.

În afară de satele din jur, tot dela acest domenii își procură oile și porcii de prăsilă și:

Pepiniera de oi a statului din Constanța, Comisiunea Zootehnică, Tighina, Basarabia, Moșia Const. Iescioreanu, Craiova, Moșia Ioan Maniu, Piatra Olt și Moșia Prundul din Prundul.

Pepiniera Statului din Ciala.

În rândurile participanților dela Expoziția Agricolă din Arad aflăm și pe una din cele mai de seamă instituțiuni de Stat, Pepiniera Statului din Ceala. A participat la expoziție cu produsele sale viticole și agricole. Atît pentru produsele viticole cât și agricole a fost decorată cu medalii de aur.

Nu putem scăpa ocaziunea de a face scurtă dare de seamă asupra activității acestei importante instituții de Stat.

Pepiniera din Ciala este cea mai mare și mai puternică din țară care se ocupă atît cu viticultura cât și cu

agricultura producând anual 12—15 milioane portocali și 2—2½ milioane bucăți altoi care se vînd pe piață cu prețuri moderate în cea mai mare parte pentru micii proprietari, prin care figurează ca un factor foarte însemnat în viața economică a țării.

Atît viticultura cât și agricultura servesc ca directive proprietarilor particulari de ambele culturi și sprijinesc aceste ramuri de producție servind proprietarilor se mințe nobile selecționate, iar comunelor tauri de producție răsă curată.

Aceste 2 direcții de cultura au însă amplificate prin înființarea în sil mare a unei grădini de zarzavat cu menirea ca cu timpul să se înființeze o instituție pentru selecționarea de semințe de zarzavat și producere de plante medicinale.

Pepiniera face anual încasări brute de cca 6½—7 milioane Lei cari se varsă în visteria Statului.

În fruntea instituției începând din 1921 stă de Șef-Inspectorul Agronom Vasile Lorant care prin munca și neobosită, priceperea și tragerea de inima a făcut din Pepiniera. Ceala cea ce este azi din starea dezastruoasă în care se găsea în anii de după războiu.

În opera de refacere a acestei Instituții Dl. Inspector Vasile Lorant este ajutat de casierul contabil Grigoriu Popa incredințat cu întreaga gestiunea financiară și materială și conducerea biroului, ajutat de contabilul George Kertész.

S. A. Comercială a Agriculturilor, Arad. Pavilionul care a fost aranjat cu multă pricepere și decorat cu gust, a făcut o plăcută impresie vizitatorilor. Bogata sa colecție de semințe a atras admirația vie a specialiștilor.

Au fost expuse diferite semințe agricole, furajere, de zarzavaturi și flori de cea mai bună calitate, cu care societatea a cucerit piețele din Ardeal și v. Regat. Pavilionul a fost aranjat cu multă pricepere de d. director general Paul Alföldi și conducătorul secției Agricole d. Lud. Halpert, cari merită toată lauda pentru munca lor.

Domeniul dlui Ștefan C. Pop premiat cu medalia de aur pentru produsele agricole expuse extraordinar de frumoase, cari au atras admirația tuturor vizitatorilor a înregistrat succese binemeritate. Îndeosebi orzul și porumbul cu câte 45 fulei uriași au produs senzație.

(Urmează:)

— Din cauza sărbătorii de sâmbătă ziarul nostru a apărut cu o zi în urma, Luni în 17 August a. c.

Din activitatea unei bănci românești

Banca VICTORIA din Arad de patru secole în serviciul național. Cine sunt fondatorii acestei bănci. Desvoltarea, filialele și cointeresările ei. Din cine este compus actualul consiliu de Administrație și direcțiunea.

În anul 1887 un grup de intelectuali, agronomi, industriași și comercianți români din județul Arad în frunte cu conducătorii partidului național, dr. Nicolae Oncu, Aurel Suci, dr. Gh. Vuia, Mihai Veliciu, Gheorghe Lazar f. avocat în Vinga, Anton Mocsonyi, Euge Mocsonyi, Gheorghe Mocsonyi Alex. Mocsonyi, Mircea V. Stoinescu, Grigore Venter, Dr. Atanasie Sândor, f. dir. al Preparatoriei profesionale, Costa Oberchinez f. industriaș pielar în Arad, David Nicoară, renumitul avocat de odinioară din Arad, Petru Groza f. preot și proprietar în comuna Șimand, Gheorghiu Dogariu proprietar în Arad, Dimitrie Antonescu și Mihai Raicu, proprietar țaran din județul Arad au pus temei unei dintre cele mai vechi instituții financiare românești din Crișana prin înființarea băncii »Victoria« din Arad. Capitalul inițial cu care s'a fondat această bancă a fost de 200 mii florini, care în decursul a patru decenii s'a urcat de mai multe ori, astăzi ajungând cifra de 30 milioane lei.

La început banca se ocupa numai cu acordarea de împrumuturi pe ipo-

tece și cambiale și cu prim're spre fructificare a depozitelor și conomiilor populației urbane și rurale românești din această bogată provincie românească.

Scopul pentru care acest institut a fost întemeiat d: către înțelepții fondatorii a fost atins atunci, când conducătorii acestuia au știut să dea un sprijin financiar populației românești din această provincie, spoliată până atunci de băncile străine. Astfel Banca Victoria a contribuit la cel mai național, cel mai frumos și cel mai important rol în politica economică națională a românilor din Ardeal: opera de rezistență victoriosă raportată pe teren economic și financiar, paralizând cu succes deplin activitatea d: desnaționalizare a domniei ungurești și a băncilor străine.

Intr'astfel de împrejurări și timpuri grele ducând un rol atât de important în viața politică economică și financiară conducătorii băncii »Victoria« făcându-și cu însuflețire cea mai sfântă datorie față de neam, nuși — au uitat nici datoria față de institutul lor, înființarea căruia a fost prima manifestare economică grandioasă a românilor din Crișana.

Din activitatea băncii „Victoria“

Dela ziua înființării acestei bănci românești, — programul ei de activitate și ținta pentru care a fost înființată fiind cunoscută, — populația românească, care până atunci era clientela băncilor străine și-a trecut toate afacerile bancare la acest institut românesc, luând împrumuturi, și depunându-și aci spre fructificare economiile sale agonisite, astfel banca intrând în deplină activitate financiară cu prima zi după înființarea.

Este deci naturală uriașa dezvoltare a acestui institut românesc, care cu pași repezi în 38 ani a ajuns cei mai mare și mai puternic institut financiar din această provincie. Entuziasmul cu care populația românească a luat parte în dezvoltarea acestei bănci, manifestându-și deplina încredere în conducătorii ei, s'a dovedit de câte ori băncii în urma dezvoltării sferei ei de activitate, s'a impus urcarea capitalului de atâtea ori apelul băncii către populației a avut strălucite succese, supra asemnându-se capitalul, direcția în două cazuri fiind silită a aproba aceste semnări.

V'om indica câteva cifre scoase din tabloul operațiunilor și afacerilor băncii începând cu data înființării dela 1 Noiembrie 1887 și până la 31 Decembrie, menite să arate adevărata situație de dezvoltare a acestei bănci românești.

Câteva date din tabloul operațiunilor și afacerilor dela 1 Noiembrie 1887 până la 31 Decembrie 1924

Anul	Capital de acții	Depuneri spre fructificare	Escont de cambii	Împrumuturi hipotecare	Împrumuturi pe efecte	Împrumuturi de cont-curent cu acoperire	Fond de rezervă	Fondul de pensiuine	Reescont
1887/8	200000 fl.	232689 88	376701 94	53980	1840	—	683 70	—	—
1892	200000 „	1070415 34	1022187 70	327408	11810	—	35765 34	3000	—
1893	600000 „	1158264 02	1213460 86	517276	15810	—	127609 98	4153	—
1894	„	1281370 32	1350067 54	539892	23810	—	147042 90	6412 44	—
1904	„	5504507 26	6281197 66	1081947	66540 18	—	408063 65	76103 49	1467346
1905	1200000	5171879 72	7705891 95	1239806	61338	—	771273 15	85046 19	2355579 01
1906	„ cor.	5574798 02	8445213 34	1428177	36665	—	856154 47	97475	2911657 16
1910	„	11565453 28	14096713 15	2636190	52302	380288 65	1044543 80	165430	4804310 52
1911	2500000	13702932 22	18438141 36	3055456	59340	1232293 56	1776000	193100	5954833 90
1912	„	13586255 03	17622088 10	3033460	64332	1905769 89	1821103 83	223000	6265016 84
1919	„	530 5170 59	12988305 60	1655959	36254	21713206 52	2253066 07	477541 40	—
L E I									
1920	4000000 lei	40634658 39	15742585 55	537017	14012	24339358 37	3831961 31	275916 31	—
1921	„	62631589 38	21997140 30	399248	13547	30221327 18	3913932 34	342695 62	430000
1922	12000000	75524458 60	39996783 03	352668 50	10993 50	47708543 51	8094318 54	434064 32	12790960
1923	„	77176699 02	52102682 50	283779	9868 50	54829205 06	3352832 82	587 94 51	24994901
1924	„	85282649 47	69319388 03	218765 50	1795	56086830 80	8583970 04	904460 70	25995450
1925	urcă capitalul la 30,000.000 lei.								

Dupăcum reiese deci din acest tablou Banca »Victoria« prin o febrilă activitate de trei decenii de trei ori a fost nevoită să-și sporească capitalul dovedit de atâtea ori de insuficiență să facă față dezvoltării și întinderii sferei de activitate a băncii. Cifrele ne dovedesc în mod palpabil proporțiile uriașe în care s'a dezvoltat această instituție financiară românească din orașul de pe malul Mureșului.

Iată istoricul pe scurt cum se dezvoltă bancă »Victorie« după o activitate de 30 și ceva de ani. Abia trecută șase ani dela înființarea băncii și fondatorii băncii în 1893 hotărâseră sporirea capitalului dela 200 mii la 600.000.

La 12 ani, adică în 1905 capitalul semnat în florini se dublează în coroane, schimbându-se dela 600 mii la 1.200.000 coroane.

În anul 1919 o importantă dată în istoricul Băncii, în urma fuziunii cu Băncile »Lunca« și filiala băncii »Gyulavi, déki Takarékpénztár« din

comuna Boroșineu (jud. Arad) capitalul Băncii se sporește la 2.500.000 coroane. Aici începe epoca de dezvoltare în stil mare a institutului, colaliându-și filiale și alte cointeresări în provincie.

În 1920 conducerea băncii este preluată de d. director Gheorghe Adam. În luna Martie capitalul băncii se urcă la 4 milioane iar în 1922 se face o nouă emisiune până la 10 milioane, care a fost suprasemnată, bancă văzându-se silită să urce capitalul la 12 milioane lei. În anul curent prin o nouă emisiune banca a hotărât o nouă sporire a capitalului dela fond până la 25 milioane, care emisiune a succes atât de strălucit încât suprasemnările întrec orice așteptare a direcției semnându-se în loc de 25 milioane, la cât se proiectase sporirea cu un plus de 5 milioane, direcția văzându-se silită din nou să consimtă la această suprasemnare, astfel sporindu-se capitalul la 30 milioane lei. Prin această urcare fondurile Băncii Vic-

toria se cifrează la cca 47 milioane lei.

Filialele și cointeresările Băncii »Victoria«,

Bineînțeles că această dezvoltare naturală a băncii »Victoria« a atras cu sine o mulțime de cointeresări, împrejurări cari au determinat conducerea băncii să înființeze în mai multe centre rurale românești ale județului Arad mai multe filiale și reprezentanțe.

Prima sa filială a înființat-o banca în anul 1907 în Chișineu, centru de plasă cu peste 40 comune românești. Cu câțiva ani în urmă banca »Victoria« înființează filiala sa din frunțașă comună românească Șiria iar în 1911 prin fuziunea cu »Lunca« și filiala băncii »Gyulavidéki Takarékpénztár« și-a făcut filiala din Boroșineu.

Prin fuziunea din 1922 cu banca »Mureșanul« înființează filiala din Radna iar anul trecut prin fuziunea cu »Codrul« filiala din Buteni. Tot

în acest an a făcut o expozitură a băncii în comuna Săvârșin.

Solicitată de populația frunțașei comune dela frontiera ungurească Otlaca banca în decursul anului curent va înființa aici o reprezentanță.

În afară de aceste filiale banca »Victoria« are o serie de alte cointeresări industriale și comerciale la înființarea cărora a luat parte cu capitaluri importante.

Astfel Banca Victoria este cointeresată cu mare parte la Industria Sârmei din Ghiriș, Fabrica de sticlă din Turda și în timpul din urmă la Fabrica de Nitrogen, care este cointeresare comună a băncii împreună cu »Banca Românească« și »Albina« din Sibiu.

Dintre industriile, cari fac proprietatea exclusivă a băncii remarcăm fabrica de perii »Nora« ale cărei produse de prima calitate se bucură de o bună reputație.

În afară de toate interesări banca ia parte cu capitaluri importante în exploatarea forestiere industriale și comerciale. Prin înființare de secții cereale în diferite centre agricole ale județului Cermeiu, Pecica, Chișineu, Boroșineu etc ușurează țaranilor valorizarea cerealelor.

Consiliul de administrație și direcțiunea

Că banca »Victoria« s'a putut ridica la locul unde astăzi este chiar între cele mai grele împrejurări și timpuri și a fost în stare să ducă giganțica sa luptă victorioasă pe teren economic național, astfel împlinindu-și înalta să menire, se datorește în primul rând conducătorilor ei aleși, destoinici, în totdeauna vrednici urmași ai fondatorilor. Căci banca Victoria, de a căreia activitate din trecut se leagă atâtea frumoase și impozante fapte naționale a fost și este condusă de cei mai buni și cei mai de capacitate financiari ai noștri.

Astăzi după un trecut atât de glorios, când alături de întreaga națiune română toate aceste bănci românești similare băncii »Victoria«, cari au fost fortărețele rezistenței noastre naționale în lupta noastră pe viață și pe moarte, au ajuns să-și vază ținta dorită atinsă, părăsindu-și vechiul lor conservatism tradițional și-au reorganizat după cel mai modern sistem administrațiile, sporindu și personalul și capitalurile atacând probleme comerciale și industriale, nepractice de băncile noastre înainte de unirea Ardealului cu patria mamă.

»Victoria« cel mai mare institut dintre aceste astăzi modernizat numără între primele instituții bancare din întreaga țară. Condușă cu multă pricepere și conștiințiozitate de un Consiliu de administrație și o direcțiune în frunte cărora vedem marcante persoane cum sunt Inalt P. S. Sa Roman R. Ciorogiu d. dr. Aurel Damian insp. sanitar dr. Ștefan C. Pop fost ministru, Gheorghe Adam directorul executiv al băncii, Aurel St. Suluțiu, dr. Sever Ispravnic, părintele Traian Vățian, protopopul Aradului, părintele protopop Procopiu Givulescu, Axcute Secula, dr. Cornel Ardelean și alți omeni de seamă, băncii »Victoria« îi prezicem prosperitate și un viitor tot atât de frumos ca și trecutul de patru decenii, asupra căruia acționarii și conducătorii băncii pot privi întotdeauna cu mândrie, căci la această bancă s'au adunat nu numai imense comori materiale ci în primul rând neprețuite comori morale: recunoștiința națiunii întregi.

Traian Chirilă

Alegerile pentru camera agricolă

Spre o colaborare averescano-liberală. Ungurii refuză să colaboreze cu liberalii. Opoziția unită nu a încheiat încă un acord definitiv

Cu privire la alegerile pentru Camera agricolă din localitate, prevederile noastre încep să se realizeze. D. ministru Lape latu, refuzat holării de partidele opoziției unite, și-a îndreptat stăruințele spre unguri. Sintem informați că d-sa tratează cu partidul maghiar, prin intermediul averescanilor, întocmirea unei liste comune.

Combi-nația a luat naștere în următoarele împrejurări:

Averescanii au făcut mai întâi propunere separată partidelor din opoziție în vederea unei acțiuni comune la alegerile pentru Camera agricolă. Propunerea a fost refuzată.

Pe de altă parte liberalii făcuseră aceeași propunere, cu același rezultat. Liberalii și averescanii s'au găsit astfel, la un moment dat, față în față. Astfel unirea acestor două partide în vederea alegerilor dela Camera agricolă nu era un lucru prea greu.

O chestiune se pune însă. Liberalii aduceau ca aport, în această tovarășie, influența administrației în alegeri. Ori averescanii nu reprezintă prea mult politiceste în județ. Pentru aceasta li s'a cerut să aducă cel puțin influența și popularitatea partidului maghiar, cu care este legat prin pactul dela Ciucea.

Averescanii au primit condiția, și de câteva zile se muncesc să convingă conducerea partidului maghiar de necesitatea unui acord cu liberalii. Lucrul însă nu este prea ușor. Conducătorii partidului maghiar își dau seama cât de impopulari sînt liberalii și cât de neplăcute urmări pot rezulta pentru partidul maghiar dintr'o astfel de tovarășie. Partidul maghiar el însuși nu se poate bizui pe o prea mare popularitate în lumea agricolă maghiară din județul Cojocna. Acțiunea separată a lui Koós, dusă neconținut după congresul țărănist maghiar dela Huedin, i-a zdruncinat simțitor situația, iar o unire cu cel mai puțin democratic dintre partidele românești i-ar fi fatală.

Pentru aceste motive, conducătorii partidului maghiar se osteresc să scape cât mai ușor de insistențele averescanilor. Se motivează astfel că pactul dela Ciucea constituie un act care angajează partidul maghiar numai față de partidul poporului. Cum în cazul de față partidul poporului nu cere concursul partidului maghiar numai pentru cauza sa proprie, partidul maghiar nu se crede obligat să-i da concursul. Aceasta însă nu înseamnă că partidul poporului n'are toată libertatea de acțiune, putându-se alia cu orice partid. De asemenea partidul maghiar, fără a denunța sau știrbi pactul dela Ciucea, rămâne liber să se orienteze, cum va crede de cuviință în alegerile pentru Camera agricolă din localitate.

Astfel stînd lucrurile, este sigur că acordul liberalilor cu averescanii va suferi unele modificări, în cazul când el se va face totuși. Averescanii vor trebui să mai lase din pretenții mulțumindu-se cu un maximum de 5 locuri din cele 17 câte cuprinde lista. Cel puțin așa se vorbește în cercurile liberale.

Pe de altă parte opoziția unită continuă campania electorală în județ cu mult spor. După cât ni se afirmă din cercurile bine informate, acordul va fi în curând definitiv încheiat, prezentându-se o listă comună a opoziției unite.

Această listă va cuprinde pe cei mai autorizați factori ai vieții agricole din județul Cojocna, cari au contact sau tac parte direct din partidul țărănist sau din fostul partid naționalist al poporului, fuzionat precum se știe cu partidul național.

REP.

Modificarea orarului de muncă în comerț

Despre modul cum trebuia întocmit orarul de muncă în comerț n-am ocupat într'un număr trecut. Arătam atunci că legea repausului duminical, așa cum a fost întocmită de guvern, nu se poate aplica. Și nu se poate aplica pentru că se bazează pe un principiu greșit, fixând ore de muncă uniforme pentru toată țara. Ori, pentru a fi aplicabilă, legea nu poate fixa decât maximum de muncă în diferitele categorii de întreprinderi din țară, rămânând ca orarul de închidere să se stabilizească, în conformitate cu acest maximum de muncă, de fiecare categorie în diferite centre ale țării, așa cum îngăduie necesitățile locale.

Considerațiunile noastre de atunci se dovedesc juste, căci iată ce citim acum în „Lupta“:

„Decizia ministerului muncii relativă la orarul săptămânal în comerț, expiră la 1 Octombrie cor.

„Față de numeroasele cereri de revizuire a acestui orar, ministerul muncii studiază posibilitatea aplicării legii în conformitate cu nevoile locale.

„În acest scop s'a trimis o circulară către Camerele de comerț din întreaga țară prin care li se cer lămuriri asupra aplicării legii și a nevoilor comerțului.

„Sunt câteva dificultăți în aplicarea legii, cari trebuiesc înlăturate.

„Regiuni întregi, deși pot respecta numărul orelor de funcționare a magazinelor, au nevoie de un alt orar.

„Ministerul muncii va strânge materialul cules de Camerele de comerț și va proceda la formarea unui nou orar.

„În această operă un rol însemnat îl vor avea și viitoarele Camere de muncă.

Așa dar ministerul muncii a ajuns să se convingă că a conceput greșit legea repausului duminical și se orientează în sensul indicat de noi. Dacă informația confratelui „Lupta“ se adevărește, ziarul nostru are a înregistra încă un succes. Și succesul revine întreg ziarului „Ardealul“, care a fost singurul ziar din țară cu vederi juste în această importantă chestiune.

I. C. Radu

Vexarea exploataților aurifere din munții Apuseni

Am arătat în numărul trecut una din cauzele, cari duc la dispariția micilor exploatați miniere din munții apuseni. O altă cauză, tot așa de importantă, este felul cum înțelege statul să reîntregiască stocul de aur al Băncii Naționale.

În urma unei dispoziții a consiliului de miniștri cu privire la comerțul cu aurul indigen, din aurul depus pentru Banca Națională nu se plătește exploataților decât 75 la sută. Restul de 25 la sută constituie o rezervă față de eventualele variațiuni în prețul mondial al aurului. Cu alte cuvinte Banca Națională nu înțelege să riște ci aruncă riscurile asupra celor constrânși ai vinde numai ei aurul.

De aici decurg două lucruri:

Micii exploatați de aur, cari n'au capitaluri mari de rulment, sînt amenințați să înceteze lucrul în mine, după o serie succesivă de predări a producției lor de aur către Banca Națională. Aceasta fiindcă la fiecare predare suma capitalului lor se reduce cu 25 la sută.

Marile exploatați miniere suferă și ele aceeași știrbire în capitalul de rulment, dar o suportă mult mai ușor.

Rezultatul este deci, că dacă să continuă cu acest sistem, rînd pe rînd exploatații aurifere vor înceta.

Și ne întrebăm: care este câștigul statului și cum își va reface Banca Națională stocul de aur, dac. 60 la sută din exploatațiile noastre miniere nu vor mai produce aur?

În al doilea caz, se întâmplă un lucru și mai dăunător pentru

interesele statului și ale Băncii Naționale. Majoritatea exploataților de mine de aur, pentru a se putea menține, caută să eludeze dispoziția așa de favorabilă Băncii Naționale, desfășurând toată producția lor de aur cum pot mai bine, fără a trece pe la ghișeele oficiilor de schimb ale statului. Astfel o importantă cantitate de aur, în loc să intre în pivnițele Băncii Naționale pentru fortificarea leului, trece granița și servește alte interese.

Aceasta a și început să se observe. Spre exemplu la oficiul de primire din Zlatna, de unde până acum se aduceau cantități considerabile de aur brut pentru separație, astăzi nu se mai aduce decât șlicul, care nu se poate vinde prin contrabandă.

Iată, așa dar, că și într'un caz și în altul, statul pierde, fără a ajunge la vreunul din rezultatele urmărite. Și era firesc să se ajungă aici. Măsura Consiliului de miniștri nu era decât o jumătate de măsură atunci când punea Banca Națională la adăpost de orice risc, în dauna exploataților de aur. Guvernul trebuia să se gîndească și la interesele exploataților, cari au destule riscuri de suportat, mai cu seamă în acest fel de întreprindere minieră, unde totul se bazează pe noroc. Nădăjdum însă că măcar acum, când aurul nostru merge aiurea, se va înțelege să se înceteze cu sistemul jumătăților de măsură.

Ing. dr. Coriolan Tămăciu

Chestiuni de igiena profesională și industrială

I.

La noi, se pare că s'a dat o prea puțină importanță unor atari chestiuni. Cum ele sunt nespus de necesare de cunoscut ne-am hotărât ca să dăm la iveală o serie de articole în acest sens.

Tratatul de igienă al profesorului A. Proust dela facultatea de medicină din Paris, tratat premiat de Institut și de Facultatea de Medicină din Paris (1904) e principalul izvor de care ne-am servit.

*

Prin're cauzele cele mai de căpetenie cari pot modifica sănătatea omului, putem sublinia și profesiunile.

Meseriile, industriile pot face rău unor serii de muncitori. Inconveniente ce le provoacă pot deosebite să se întindă în vecinătate viciind aerul, infectînd apele, etc. Spre exemplu fabricile de tăbăcărie sau de produse chimice. Dr. Popper examinînd 2385 lucrători au ajuns la niște date statistice importante reproducem câteva din ele:

Profesiunea	Vârsta mijlocie de viață	C a u z a m o r ț i i				
		oftica	pneumonia	tifus abdominalis	Boli de inimă	Boli ale creierului
Brutari	43 ani	50 %	5 %	7.5 %	—	7.5 %
Cismari	41 ani	—	—	4.1 %	—	6 %
Fierari	41 ani	54 %	4.6 %	3.9 %	—	—
Zidari	46 ani	41.6 %	5 %	4.1 %	—	6.6 %
Tăbăcari	39 ani	40 %	15 %	—	—	—
Tipografi, litografi	32 ani	65.5 %	—	3.2 %	—	—

Oldendorff într'o lucrare veche ce a publicat-o în 1888 la Berlin cu titlul „Der Einfluss der Beschäftigung auf die Lebensdauer des Menschen“ (Influența profesiunilor asupra duratei de viață la oameni) se ocupă amănunțit de tot ce e în legătură cu influența meseriilor asupra vieții muncitorului.

În expunerea chestiunilor noastre ne vom servi de următorul plan:

CAP. I. Se va ocupa de colorarea

nenormală a pielii și de alterările ei, datorite profesiunilor.

CAP. II. Profesiunile ce provoacă deformări și atitudini speciale ale corpului.

CAP. III. Turburările mușchilor, încheeturilor, oaselor, datorite profesiunilor.

CAP. IV. Accidente din partea plămînilor, datorite profesiunilor.

CAP. V. Turburări ale vederii.

(Va urma)

Dr. V. APOSTOL

Opinia publică

Considerații pentru azi, cari pot fi bune și mâine

Războiul ne-a deprins cu toate și poate mai corect spus, după războiul, încât pare că articolele combative ale gazetelor n'ar mai avea rost. Compromisurile de variate categorii au înlocuit principiile drepte, iar variante de compromisuri fac obiectul de concurs al iscusinței partidelor și mai ales examenul de admitere în partid al tinerilor luptători.

Oricâtă relativitate filozofică și mai ales oricâtă elasticitate, jonglării zilei sunt exercitații s'o dea principiilor, viața socială prezintă realități precise, pe care doar cretinii, imbuibații de bine și subversivii nu le văd și nu le simt imperativul lor, imperativul principiilor. Gazetele nu-și au numai un rol informativ, lucrul e prea cunoscut (și poate din cauza aceasta se uită), cel mai înalt rol e al formării opiniei publice și mai ales de a antrena opinia publică, la manifestări active. Avem câteva gazete foarte bune ce urmăresc cu îndărătnicie acest scop, păcat însă că tocmai acele gazete sunt prea puțin cetite. Atitudinea opiniei publice la noi platonice, din cale-afară de platonice, îi lipsește elementul motor care ar face din ea organul de control cel mai te-

mut de un regim sau politicianii, ciuperci gratuite, cuibăriți pe înălțimile inamovibile ale olimpului politic. Mijlocul cel mai cinstit și mai sigur pentru formarea unei opinii precise în domeniul variatelor probleme sociale, e mai întâiu renunțarea completă la plăcerea emotivă ce ne-o procură o presupusă problemă, discutată cu o presupusă competență. Lamentările și critica făcută pentru sport, în atmosfera sprâuită a bodegiilor sau a cafenelelor e pierdere de timp foarte culpabilă. Fiecare să lăsăm aprecierile prea impresioniste, fiindcă au rezultat complet negativ. În al doilea rând, să îmbrățișăm o parte a chestiunilor către care ne simțim atrași și să activăm. Oricine dacă își solicită activitatea intelectuală în mod serios și continuu, reușește să fie de folos efectiv. Așa numita opinie publică cere mai întâiu o pregătire individuală. Ordinea în stat și prosperitatea e adusă și condusă de către opinia publică nu de un guvern. Deia noi să așteptăm mai mult, decât de la ceilalți ne poate da un guvern onorare.

Enghe.

Un succes al muncitorilor Franța adoptă convenția dela Washington Importanța zilei de lucru de 8 ore și a săptămânii de 48 ore. Țările cari au adoptat convenția dela Washington

Camera franceză a votat de cu rând în unanimitate, proiectul de lege pentru ratificarea convenției dela Washington din 1919 privitoare la ziua de ore 8 de lucru și săptămâna de 48 de ore.

Importanța acestui vot nu stă în faptul că prin convenția dela Washington s'ar introduce pentru prima dată în Franța ziua de 8 ore. Durata muncii în Franța este de mult reglementată la 8 ore pe zi, înainte de a se fi elaborat convenția dela Washington (legea din 23 Aprilie 1919), ea este cu mult mai redusă în Anglia și chiar în țara noastră. Durata muncii în Ardeal și Banat unde avem o muncitorime mai bine pregătită, mai bine organizată și o industrie mai dezvoltată, a fost fixată printr'un decret-lege al Consiliului dirigent la 8 ore pe zi, încă din 1919.

Insemnătatea votului camerei franceze stă în aceea că Franța este prima putere mare industrială din occident, care se leagă printr'o convenție internațională să aplice pe o durată de cel puțin zece ani, dispozițiuni care privesc organizarea muncii în interiorul ei.

Cea dinlăi țară, care a ratificat convenția privitoare la ziua de 8 ore, a fost republica Cehoslovacă (1921), vin apoi în ordine: India, Austria, Italia și România (legea din 1924), Anglia, Franța (cu condițiune), Germania și Belgia, deși aplică ziua de 8 ore, au ezitat să se lege a transforma o legislație interioară, într'una internațională care le-ar lega pentru un timp mai îndelungat (10 ani).

Actualmente se urmează tratative între miniștrii muncii din aceste

țări, pentru a ajunge la un acord, căci, dupăcum cu drept cuvânt spune raportorul din Camera Franceză d. Chabrou:

„Pacea pentru a fi completă presupune legături de interese și sentimente (solidaritate). Nu vom avea o pace adevărată decât atunci când diferitele economii naționale se vor îmbina. Trebuie să se creeze o lume nouă, cea veche ezită să intre!“

Din discuțiunile urmate în Camera franceză cu prilejul votării legii prin care ratifică convenția dela Washington, reiese clar, foloasele ce decurg din aplicarea ei, atât pentru muncitori cât și pentru industrie în general.

Asfel, pare dovedit că producția nu scade din pricină că se lucrează numai 8 ore, în ce privește calitatea mării, ea este cu mult superioară.

Forțele lucrătorilor nu mai sunt uzate printr'o muncă prea intensivă care poate măcina voințele cele mai tari.

Tinerii muncitori, având vreme să-și procure o hrană sufletească mai aleasă, nu se mai înfundă în cârciumi, ci frecventează băile, bibliotecile, terenurile sportive și alte instituțiuni create în folosul lor și pentru cultivarea lor.

Cât despre industrie, războiul a făcut să iasă la iveală o sumă de lacune din viața economică a statelor, care reclamă de urgență o adaptare la noile necesități.

Adaptarea vieții economice la necesitățile de după război nu se poate realiza altfel, decât prin a meliorarea mâinei de lucru (școli industriale și de ucenici) și reconstituirea izvoarelor de producție devastate.

Proletari sau agricultori?

De ce micii agricultori să figureze în Camerele de muncă și nu în Camerele agricole?

Ocupându-ne din nou de chestia camerelor agricole, vom releva de astădată o gravă emisiune ce săvârșește legea privitoare la înființarea acestor camere. Această lege impune ca o primă condițiune de care este legată calitatea de alegător în camerele agricole, o proprietate fonciară de cel puțin 3 hectare. Aceasta înseamnă că mai mult de jumătate din țărâna ardeeană va fi exclusă dela compunerea acestei însușii menită să apere interesele multiple ale agriculturii ca să nu fie cu totul dați uitării, legiuitorul a găsit potrivit să-i treacă la o altă categorie socială creind pentru ei o subcategorie specială în camerele de muncă unde vor fi oglobați împreună cu proletarii urbani și cu liberii profesioniști. Și chiar aici rezidă pericolul pe care vrem să-l semnalăm. Mai întâi nu vedem nici o considerațiune pentru care ar fi mai potrivită o trecere a acestor mici agricultori la camerele de muncă și nu la camerele agricole de cari îi apropie mult mai mult interesele lor aproape aceleași ca și ale marilor agricultori.

Trecând pe micii agricultori la camerele de muncă îi vom izola cu totul de lumea în care au trăit până acum punându-i sub influința proletariului urban cu care va avea de acum înainte interese comune și zdrobind puterea de rezistență ce satele, noastre au opus-o curentelor socialiste îndreptate spre ele.

Dupăcum se anunță Ministerul Muncii a dispus ca micii agricultori cari, după noua lege nu pot avea drept se vot la camerele agricole, să fie trecuți la camerele de muncă numai în mod provizorii urmând ca ei să fie grupați definitiv într'una din cele două camere numai după ce se va cunoaște precis numărul acestora.

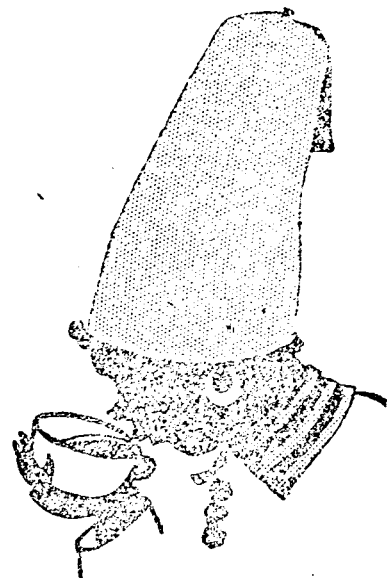
Să șperăm că cei în drept vor îndrepta la timp această greșală și nu vor aștepta ca ia să fie plătită cu prețul unei triste experiențe.

**Cu pretul
fabricii,
marfa ce o avem în
mare cantitate și de
prima calitate în de-
pozit o desfacem
pe lângă plata în
numerar.**

LÖRINCZ și Tóth
Cluj, Piața Unirii No. 8.

**PANTALONI DE
TENNIS, SACCO
LÜSTER, HAINE
DE PÂNZA LA**

M. NEUMANN CLUJ,
PIAȚA UNIREI NO. 14.

CAFEA

MEINL

zilnic

proaspăt prăjită

CLUJ

Piața Unirii, 15.

**Dormitoare
moderne**

de fag, stejar și plop

birouri americane aranjamente de birou, scaune de lemn pentru cioset, roabe, cepuri de butoie căruțe confecționate și părți se găsesc la

Marcell Rein

fabrica de articole de lemnării și mobile din Oradea-Mare

**Tablele de asbest
METEOR**

ale fabricii de eternit din Oșorhei, județul Bihor sunt cele mai durabile

Acoperământul nu are nevoie de îngrijire și reparare, e mai bun și mai ieftin ca cel de tinichea.

3-16 Se capătă la:
„FERARIA“ S. A.
CLUJ, CALEA VICTORIEI NO. 28.
Telefon 4-40, 3-47.

Articole de porțelanuri, sticlărie, geamantane, poșete pentru doamne mai ieftine se găsesc la
: : „PARISIEN“ : :

Cele mai ieftine articole de lux pentru doamne se pot cumpăra de la magazinul

„BARZA“ Cluj

Ofensiva împotriva leului românesc?

Care sunt efectele speculei și care sunt rezultatele unor împrejurări normale?

Leul românesc a înregistrat din nou în decursul acestei săptămâni, o ușoară urcare pe piața schimbului internațional. Dolarul s'a coborât până la 190 lei, francul francez a putut fi cumpărat cu 9 lei.

Explicația acestei îmbunătățiri relative, — și poate numai trecătoare, nu e greu de descifrat. Același fenomen s'a întâmplat și în anii trecuți, cu o caracteristică regularitate, numai decât după secerișul grâului. Nu ne putem aștepta, prin urmare, la o creștere satornică. Avem, din nenorocire, toate motivele să credem, că ne găsim în fața unui mic salt, determinat de perspectiva apropiată a exportului de cereale.

Sunt destui factori hotărâtori ai vieții noastre economice, — vorbim în deosebire despre cercurile guvernamentale, care susțin cu tot dinadinsul, că valuta scăzută a României se datorește exclusiv, sau în cea mai mare parte unor operații de speculă asupra leului românesc. Dacă ar fi să credem, de pildă, pe d. Vintilă Brătianu, care n'a privit niciodată cu ochi buni finanța străină, deprecierea monedei noastre naționale n'ar avea altă pricină decât dorința capitaliștilor apuseni de a pune mâna cât mai repede pe bogățiile României. Așa dar, urcarea și coborârea leului n'ar înfățișa în realitate, decât jocul abil și nevăzut al acestor atotputernici trăgători de șori financiare.

Se va afirma deci, și de data aceasta, că ridicarea valutei noastre, înregistrată în ultimile zile, e tot o speculație de bursă, lansată în vederea exportului. E drept, că anumite semne pedesc în favoarea acestei presupunerii. Corespondentul din Cluj al ziarului „Argus” ne-a destănuț, deunăzi, o operație foarte elocventă, pusă la cale de o bancă din Budapesta, care s'a pornit să absoarbă de pe piața Ardealului o mare cantitate de lei românești. Sistemul e destul de ingenios. Banca Roth, așa se numește banca din Budapesta, oferă o dobândă de treisferturi la sută pe săptămână, — ceea ce revine la 39 la sută anual, — pentru orice sumă de lei trimisă la Budapesta. Prin această promisiune, după cât se spune, o mare parte din populația transilvăneană, în special maghiarii, e ademinită să și plaseze capitalurile disponibile dincolo de graniță, împușcând astfel și mai mult numerarul nostru, atât de căutat pentru nevoile creditului intern.

E ușor de înțeles care e scopul acestei operații, menite să atragă la Budapesta o cât mai mare cantitate de lei românești. Există convingerea, că România va fi în măsură să exporte anul acesta peste 50 mii vagoane de grâu. Deci leii românești au început să fie căutați. Așa se explică bineînțeles și ridicarea cursului monedei noastre pe piața internațională. Faptul că o bancă din străinătate s'a gândit să ofere o dobândă de 39 la sută pe an pentru orice sumă de lei, însemnează că acești lei i s'au cerut cu stăruință, sau că are ea însăși nevoie de ei în momentul de față.

Cum banca în chestiune, și altele care fac același gen de afaceri, contează la o viitoare scădere a leului, imediat ce va trece perioada exportului, restituirea capitalurilor primite va fi ușoară. Leii sunt ceruți as'azi, când s'au scumpit, și vor fi restituiți mâine, când se speră că vor reveni la cursul de acum câteva luni. Interesele de 39 la sută vor fi astfel acoperite, cu vârf și îndesat.

Nu mai începe nici-o îndoielă, că asemenea operații de speculă ar trebui împiedicate prin anumite măsuri prohibitive, pe care guvernul le poate lua cu ușurință. Inuși publicul are datoria de a înțelege, spre binele său propriu, că răspunzând unor asemenea solicitări nu va folosi nimic. Dimpotrivă, va fi în cele din urmă, păcălit.

Aceasta nu însemnează însă, că oscilațiile valutei noastre sunt, cu adevărat, rezultatul aproape exclusiv al unor speculații interesate. Oricât ar fi de îndemânatici marii bancheri din străinătate, oricâte mijloace ar avea la îndemână pentru a face să se ridice și să se coboare cursul devizelor, o monedă greu bolnavă nu mai poate fi mântuită cu niciun fel de injecții întârtoare. Ridicarea sau coborârea forțată nu constituie, în asemenea cazuri, decât un incident trecător, care nu reușește decât să eclipseze pentru o clipă jocul firesc al cererii și al ofertei.

Leul nostru a început să fie cerut, realmente, pentru necesități comerciale evidente. Că sunt speculatori, cari încearcă să realizeze câștiguri laterale de pe urma acestui fapt, e foarte natural. Că balauța se va coborî din nou, în defavoarea noastră, după ce exportul va fi sfârșit, e de așteptat. De nicăeri, nu sosește nici o surpriză.

Deci, guvernul are posibilitate de a se apăra împotriva speculatorilor, și de a aranja lucrurile astfel, ca viața noastră economică să câștige cât mai mult de pe urma acestei stări de lucruri. — chiar dacă va fi trecătoare. Sunt momente favorabile, pe care nu trebuie să le lăsăm să ne scape, privind numai, cum alții pricep să le folosească în beneficiul lor. *ARD.*

Aplicarea legii minelor

Pentru stabilirea drepturilor miniere câștigate prin constituție și legiferate prin noua lege a minelor sunt prevăzute anumite formalități care revin primăriilor comunelor urbane și rurale.

În consecință, ministerul de interne a făcut cunoscut prefectilor de județ să pună în vederea tuturor primăriilor comunelor urbane să așeze, cu cel puțin 15 zile libere înainte de primul termen de judecată cererile de validare a drepturilor miniere ce sunt constituite asupra terenurilor situate în acea comună.

În comunele rurale notarul va aduce la cunoștință publicația, prin bătaie de tobă sau alt mijloc, într-o zi de sâmbătă.

Noua modificare a regulamentului Camerelor de Comerț

Consiliul de miniștri hotărăște noi modalități pentru alegerea consiliilor de administrație al Camerelor de Comerț și Industrie

Monitorul Oficial sosit Luni la Cluj aduce o nouă modificare a regulamentului legii pentru funcționarea și reorganizarea Camerelor de Comerț, regulament decretat la 26 Maiu 1925. Această nouă modificare s'a aprobat în ședința Consiliului de miniștri de la 6 August a. c. și credem să facem un bun serviciu cititorilor noștri comercianți și industriași, reproducând-o în întregime.

Termenul de recurs

Art. 14 alin. 10 se modifică astfel:

Termenul de recurs este de 10 zile dela data afișării listelor. Recursul se va judeca cu precădere, până în 10 zile dela data recursului. Cei interesați vor lua copie de pe sențință și o vor prezenta Camerei respective pentru a se conforma.

Cu 10 zile înainte de data fixată pentru alegere lista alegătorilor va fi încheiată și declarată definitivă.

Convocarea alegătorilor

Art. 15 se modifică astfel:

Alegerea membrilor consiliului Camerei se va face în cele 3 luni cari preced ziua expirării mandatului lor.

Până la instalarea noului consiliu de administrație, comitetul de direcție al fostei Camere va gira, în mod valabil, lucrările Camerei de comerț, iar delegații acesteia vor continua însărcinările lor.

Primele alegeri se vor face în termen de 4 luni dela promulgarea legii de față. Până atunci Camerele actuale vor continua să funcționeze.

Adunarea generală a membrilor Camerei pentru efectuarea alegerilor se convoacă de președintele Camerei, iar acolo unde se înființează o Cameră nouă, de către președintele Uniunii de comerț și de industrie, fixată cu cel puțin o lună înainte de ziua pentru alegerii.

Convocarea se va publica în Monitorul Oficial.

În publicația de convocare se va arăta pentru fiecare din categoriile de comerț, și de industrie ce compun consiliul: localitatea unde se face alegerea, ziua alegerii, ora începerii operațiilor electorale, numărul membrilor de ales și secțiunea de votare.

Cum se votează?

La alegere, alegătorul se va legitima cu cartea de membru eliberată de Camera respectivă. Cartea de membru va cuprinde: numele și pronumele membrului, sediul (localitate, strada și No.), întreprinderii sale, categoria de comerț și de industrie din care face parte.

Fiecare circumscripție de Cameră, de comerț și de industrie constituie o circumscripție electorală.

Votarea se va face în localitatea unde Camera de comerț și de industrie își are sediul.

Pentru înlesnirea operațiilor electorale această localitate poate să fie împărțită în atâtea secțiuni de vo-

tare câte sunt categoriile de comerț și de industrie ce alcătuiesc consiliul Camerei.

Fiecare secțiune electorală va avea atâtea urne câte sunt categoriile de comerț și de industrie care votează la acea secțiune.

Secțiunile electorale se stabilesc de președintele Camerei, sau de președintele Uniunii acolo unde se înființează o Cameră nouă.

Votarea se face în localuri anume determinate.

Fiecare secțiune va avea biroul său electoral, compus dintr'un președinte, ajutat de 2 scrutatori și un secretar, desemnați în ziua alegerii de către președinte, dintre cei mai tineri alegători prezenți.

Alegerea va fi prezidată de președintele tribunalului local sau de un magistrat delegat de el.

Una din secțiuni va face și oficiul de birou electoral central însărcinat cu centralizarea rezultatelor de la toate secțiunile de votare și cu proclamarea rezultatului pentru alegerea întregului consiliu al Camerei.

Depunerea candidaturilor

Candidaturile pentru consiliul de administrație al Camerei se vor declara, pentru fiecare categorie de comerț și de industrie, președintelui tribunalului din localitatea unde Camera își are sediul, cu cel puțin 8 zile înainte de data fixată pentru alegere.

Declarațiunile de candidatură trebuie să fie propuse cu o petițiune semnată de cel puțin 5 alegători din categoria respectivă.

Declarațiunile de candidatură pentru fiecare categorie de comerț și de industrie se fac pe liste și individual.

Listele pot cuprinde un număr de candidați mai m.c. nu însă mai mare de câți consilieri sunt de ales în categoria respectivă.

Fiecare candidatură individuală se consideră ca o listă a parte.

Nimeni nu poate se candida de cât pe singura listă din categoria respectivă. Dacă un candidat figurează pe mai multe liste, președintele tribunalului va cere candidatului să opteze pentru una din ele.

După expirarea termenului pentru declarațiunile de candidatură președintele tribunalului constată prin încheiere înscrisă candidaturile propuse în ordinea înregistrării, le dă un număr de ordine și apoi măsurile necesare pentru imprimarea buletinelor de vot.

Buletinele de vot

Toate listele din aceeași categorie se vor imprima pe un singur buletin.

Buletinele de vot vor fi de aceeași mărime și tipărite de aceeași hârtie netransparentă. Una din pagini va trebui să rămână liberă pentru a se imprima pe ea numărul categoriei de comerț și de industrie și pentru a se stămpila de președintele secțiunii de votare.

Ciorapii SĂNDOR sunt cei mai **CLUJ, Piața Unirii 9**
buni!

Buletinele de vot vor fi distribuite președinților secțiunilor de votare cu cel puțin o zi înainte de data alegerii.

Câte două exemplare din ele vizate și semnate de președintele tribunalului, se vor afișa înainte de alegere.

Dacă pentru alegerea consilierilor dintr-o categorie s'a prezentat numai o singură listă nu se va mai impune prima buletine de vot. In acest caz președintele tribunalului va comunica aceasta Camerei de Comerț și de industrie, care va lua măsuri să nu se mai facă alegeri pentru această categorie, rămânând ca lista întregă să fie în ziua alegerii proclamată aleasă de către președintele biroului electoral central.

Operațiunile electorale

Operațiunea electorală, durează o singură zi. Votarea începe la orele 8 dimineața cel mai târziu și durează până la orele 18 seară cu întreruperi între orele 12—14. Dacă la orele 18 vor mai fi alegători se va continua până la orele 20, când se va închide.

Înainte de începerea votării, președintele biroului va lua toate măsurile ce va crede de cuviință pentru asigurarea mersului regulat al operațiunilor electorale.

Președintele are singur poliția adunării alegătorilor și o exercitează în conformitate cu dispozițiunile legii electorale pentru alegerea deputaților.

După ce biroul s'a constituit președintele chiamă pe alegători la vot în ordinea prezentării lor.

Fiecare alegător prezintă președintelui biroului cartea de membru al Camerei, pe baza căreia președintele îi încredințează buletinul de vot prevăzut cu sigiliul de control și stampila pentru votare.

Cartea de membru se restituie alegătorului după ce s'a aplicat pe ea stampila specială că alegătorul a votat.

Votul este secret.

Alegătorul votează în gheretă închisă, aplicând stampila care poartă mențiunea „Votat” pe lista ce voește o vota.

Alegătorul poate să voteze și numai în parte o listă, pe unii candidați de pe o listă și pe alții de pe alta. In acest caz va șterge mai întâi listele întregi, din care nu voiește a vota niciun candidat, iar apoi înăuntrul listelor ce cuprind numele candidaților ce voiește a vota, va șterge prin linii orizontale numele candidaților ce nu voiește a vota.

Numărul candidaților votați, sub sancțiunea anulării buletinului, nu poate depăși numărul consilierilor de ales în categoria respectivă. Se poate vota însă un număr mai mic.

Președintele va da explicațiuni alegătorilor asupra modului de votare.

Alegătorul, după ce a votat în modul arătat mai sus, îndoiește buletinul în patru și îl predă președintelui.

Președintele va primi buletinul astfel îndoit și după ce se va convinge de existența sigilului de control, îl va introduce în urnă.

Despoierea scrutinului

Îndată după închiderea scrutinului, președintele procedează la despoie-

rea lui, în fața tuturor alegătorilor ce vor fi în sală.

El citește cu glas tare la deschiderea fiecărui buletin, numele persoanelor votate.

Despoierea scrutinului terminată președintele biroului încheie proces-verbal în dublu exemplar asupra mersului operațiunilor, constatând numărul voturilor întrunite de fiecare persoană în parte pe categoria de comerț și de industrie respectivă. Procesele-verbale se semnează de președinte, secretar și cei 2 scrutori. Unul din exemplare rămâne la secțiunea de votare. Buletinele despuiate se ard.

Dosarele cuprinzând listele cari constată rezultatele, procesul-verbal și contestațiile în scris privitoare la operațiunile electorale ale secțiunii, se aduc de președinte sau de secretar a doua zi după alegere la biroul electoral central și se remit președintelui biroului. Acesta, pe baza rezultatelor obținute, la fiecare secțiune de votare, proclamă rezultatul general pentru alegerea întregului consiliu al Camerei.

Pentru fiecare din categorii, președintele biroului central atribuie mandatele pe baza majorității relative, persoanelor cari au obținut cele mai multe voturi.

Persoanele nealese, dar cari au calitatea de a fi alese, se clasifică pentru fiecare categorie în ordinea voturilor obținute și sunt proclamate în aceeași ordine membrii supleanți, chemați să înlocuiască pe titularii din aceeași categorie, la vacanțele ce s'ar ivi prin deces, demisiune sau ori ce alte împrejurări, dacă în acel moment mai posedă dreptul de eligibilitate.

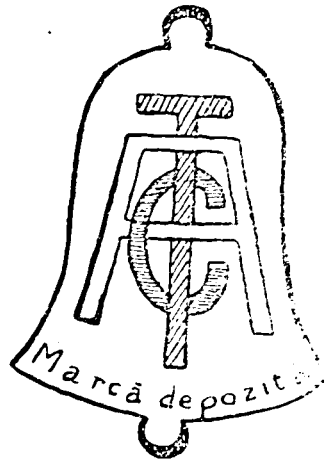
Instalarea membrilor consiliului

Art. 16 alin 7 se modifică astfel: In cel mult 10 zile dela confirmarea alegerii, președintele tribunalului unde Camera își are sediul procedează la instalarea tuturor membrilor consiliului Camerei: cei aleși cei de drept, cei numiți și cei desemnați de Camerele agricole și de muncă, pe baza listei ce-i va fi înaintată la timp de Uniunea Camerelor de comerț și de industrie.

Consiliul de direcție

Art 41 alin. 7 se modifică astfel: Comitetul de direcție se compune din membri aleși de adunarea generală a Uniunii și din membrii de drept. Membrii aleși sunt în număr de 15. Nouă dintre aceștia vor fi desemnați de adunarea generală a Uniunii. dintre președinții următoarelor Camere de comerț și de industrie: Arad, Brăila, București, Cernăuți, Chișinău, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Ploești și Timișoara. La alegerea celorlalți 6, care se va face dintre ceilalți membri ai Uniunii se va avea în vedere ca ei să reprezinte regiunile cu caracter economic distinct din țară.

Jucați la LOTERIA PRESEI
Bilete Piața Unirii No. 29.
2 lei un loz

„TACĂMUL”
FABRICA DE OBIECTE DE ARGINT
CLUJ, STR. AVRAM IANCU No. 2.
FABRICA: Tacămuri, servicii de masă, obiecte de lux, etc. — Numai pentru revanzători. Telefon 492.
DAȚI ATENȚIE LA MARCA FABRICEI !!!

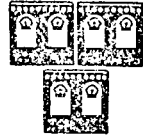
Vânzare totală
autorizată
cu prețul fabricii
LŐRINCZ și Tóth
Piața Unirii No. 8.

Ciuiti „LEMNUL”

Leopold Bruckner
FABRICA DE MOBILE
ARAD

fondata în 1882 * Proprietari: **O. Neubauer**
A. Vajna

La 15 August a. c. se va deschide !!!
Marca Expozitivă
din Chișinău

Prin marile pregătiri care s'au făcut, lucrările monumentale și instalațiunile de tot felul, precum și marele număr de expozanți care s'au înscris **Expoziția economică națională din Capitala Basarabiei va fi una din cele mai mari ce a avut țara românească**
Indemnăm pe toți locuitorii din Ardeal să profite de acest privilegiu pentru a vedea și cunoaște Basarabia noastră cu bogățiile naționale, având și o reducere de 75% pe C. F. R.

CAROL B. REICH Fiul & Co.
fabrică de funii și cânepă
ARAD, Bulevard Regina Maria No. 15.

Cânepă pieptănată, articole de frânghii pentru gospodărie, otgoane pt. transmisiuni, chingi pt. mori, saci, mușamale, impermeabile, sfoară de legat, articole pt. tapiteri

CUMPARATI HAINE DE PIELE LA JOSIF MUZSAI MAGAZIN DE HAINE ARAD, VIS A VIS CU TEATRUL ORĂȘENESC

PIAȚA ECONOMICĂ ȘI FINANCIARĂ

Cereale

Grâu: 80—84.000 lei vag.
Porumb: 52—53.000 lei vag.
Orz: 56.000 lei vag.
Ovăs: 65.000 lei vag.
Săcară: 70.000 lei vag.

Manufactură și Textile

Zefir m. lei 30—180
Batist m. lei 30—60.
Mătăsă m. lei 480—1200.
Pânză m. lei 28—70.
Ciorapi de bumbac lei 20.
Ciorapi de ață lei 70—80.
Ciorapi de fudecos lei 85—150.
Mănuși de ață lei 30—80.

Pielărie

Talpa I-a lei 155.
Talpa II-a lei 130—135.
Cruon I-a lei 195—220.
Cruon II-a lei 185—200.
Gatur 98—120.
Porle 90—130.
Porle englez 155—180.
Box negru I-a 80—90.
Box negru II-a 60—70.
Box color I-a 110—120.
Box color II-a 70—90.
Chevreaux 70—100.
Iac 110—125

Chimicale

Salicil 220—240.
Glicerină 120.
Formalin 70.
Naftalin 24—26.
Accid carbonic 68—72.
Chinină sulfurică 5000.
Stearină 75.
Parafină 48.
Ceresină 70—75.
Sare bismut 1200—1400.
Vaselină albă 75.
„ galbenă 45.
„ albă americană 110
„ galbenă americană 65.

Petrol și derivate

Prețurile au fost:
Țițeiul cotează 27.500—27.600 lei vagonul de Buștenari și Băicoiu ușor și 22.500—22.600 lei, cel de Moreni neparafinos.

Benzina ușoară e cerută la 10.40 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 10.50 lei kgr.

Benzina grea e cerută la 8.00 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 8.10 lei kgr.

Petrolul lampant este cerut la 2.65 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferit la 2.75 lei kgr.

Motorina este cerută la 1.90 lei lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 2.00 lei kgr.

Păcura este cerută la 1.60 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 1.70 kgr.

Uleiurile CFR. se găsesc la 6.50 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Uleiul regal O cerut la 7.50 lei kgr. loco fabrică fără taxe, OO a 8.50 lei kgr. și cel OOO la 11.50 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Fierărie

Cositor lei 310.
Compoziție dela 10 la 80 la sută, conținut garantat de cositor lei 46—265.
Plumb lei 43
Zinc lei 42—54.
Antimoniu lei 85.
Aramă lei 105—125.
Alamă lei dela 103—130.
Tablă neagră dela 05—130 mp. lei 21—14.—.
Tablă neagră de acoperiș dela Nr. 16—Nr. 22 lei 21·50.
Tablă galvanizată dela Nr. 18—Nr. 22 lei 30—32 pe kgr.
Tablă albă dela 90 libre la 216 lei 1500—3250.
Fier: în bare lei 10·60.
„ beton lei 11.
„ cornier lei 11.
„ balot 13.
Țevi de gaz: negre dela 22—270 lei.
Țevi galvanizate ca mai sus, cu 40 la sută adaus.

Spirtoase

Spirit engros 46—50 lei.
Vin 17—35 lei.

Coloniale

Cafea Rio 120.
„ Maragojip 240.
„ Salvador 185.
„ Portorico 195.
Orez Rangoon 23·50.
„ Japonez 29—30.
Cacao Corf. 72.
Lămâi per lada 1000
Ceai Moris 130, O. P. 220
Migdale 195—220.
Zahăr 27—30.
Piper 76.
Scorțișoară 76.
Alune 185—195.

Furaje

Fân 200—220.
Lucernă 240.
Pae 80—100.

Vite

Vite 26.
Porci 42—46.
Vițel de lapte 26—32.
Vițel mânsat 20—22.

BURSA

Valutelor la Zürich
17 August deschidere.

Franci francezi	21.—
Franci belgieni	—
Lire sterline	2503 ¹ / ₂
Lire italiene	1855
Dolari	515 ¹ / ₂
Reischsmark	122 ⁵ / ₈
Franci elvețieni	—
Coroane cehe	15.25
Coroane ungare	72 ¹ / ₂
Shillingi	—
Drahme	—
Dinari	920
Lire otomane	—
Zloți	—
Lei	265
Napoleoni	—
Marca Pol.	92 ¹ / ₂
Pesetas	—

Trăsuri de copii și baby
în engros și în detalii cum-
părați la „PARISIEN”
Cereți prospect! 3-12

Aviz!

Cu deosebită onoare
aducem la cuno-
ștința On. public, că
s'a deschis
în Calea Regele Fer-
dinand No. 70.

**Restaurantul și hala
de bere Dreher—
Haggenmacher**

sub patronajul firmei
Bognâr și Szántó

unde zilnic se ser-
vește renumita
bere Haggenmacher,
păharul cu 10 lei (in-
clusive procentul chel-
nerilor), și cele mai ex-
celente

**vinuri ardelenesti. Bu-
cătărie de primul rang**

Cerem binevoitorul spri-
jin al Onoratului public
Cu perfectă stimă

D-na lui Iosif Roth
fost restauratorul gării

„CRISTAL”

Spălătorie și văpsitorie chimică

Cluj :-: Telefon 500.

Vopsește și curăță orice rufărie!!!

!!! Efectuează comenzi și prin postă !!!

Noii societăți și bănci autorizate să func-
ționeze sau să-și sporească capitalul

Comisia specială economică a acor-
dat autorizația de funcționare sau
de a-și spori capitalul următoarelor
întreprinderi industriale și bănci din
teritoriile alipite.

Societatea Industria Târnava, fa-
brică de piele, soc. anon. din Blaj
se autorizează funcționarea.

Martin Feistammel și fratele, soc.
pe acțiuni din Timișoara, s'a auto-
rizat funcționarea.

Victoria fabrică de pălării și clo-
suri soc. pe acțiuni din Timișoara,
se autoriză funcționarea.

Hermann Herz și fii, fabrică rom.
de salam, soc. anon. din Timișoara
se autoriză funcționarea.

„Tilia” soc. anon. română pentru
industria lemnului din Satu-Mare, se
aprobă sporirea de capital.

Prima Fabrică din Maramureș, pen-
tru mobile îndoite și mărfuri din
lemn Soc. anon. din Sighetul-Mar-
mației, se aprobă sporirea de ca-
pital.

„Codreana”, Soc. pe acțiuni din
Băsești, se aprobă sporirea de ca-
pital.

Banca Ardeleană, Soc. anon. din
Brașov, se aprobă sporirea de ca-
pital.

Casa de Economie, Soc. anon. din
jud. Turda Arieș, cu sediul în Turda
se autoriză funcționarea.

Casă de păstrare Chișineană din
Chișinău (Bihor) se aprobă sporul
de capital.

Banca „Voluntarilor” Soc. anon.
cu sediul în Cernăuți se autorizează
funcționarea.

Banca „Generală” a județului Arad
din Arad, se autoriză funcționarea.

Improprietățile în Ardeal

Hotărârile conferinței con- silierilor agricoli

La casa centrală a improprietărilor
s'a ținut conferințe cu consilieri agri-
coli din Ardeal și Bucovina sub pre-
ședinția dlui Al. Nasta directorul ge-
neral al Casei Centrale.

Scopul acestor conferințe a fost,
punerea la punct a lucrărilor de ex-
propriere și improprietărire. S'au dat
de asemenea îndrumări în ce privește
cultura pământului expro-
priet și rămas ca rezerve de stat.

S'a discutat și hotărât ca consilie-
rii agricoli imediat ce se vor întoarce
la reședință să ia măsură ca de ur-
gență să se întocmească tablouri de
darea în debit a sătenilor rămași de-
finitiv improprietăriți.

De asemenea a rămas hotărât să
se întocmească și lucrările de plata
proprietarilor pentru moșiile expro-
prietate.

Fii atent!

**magazinul nostru
de manufactură
și modă de dame
lichidează total**

LÖRINCZ și Tóth

Cluj, Piața Unirii No. 8.

INFORMATII

— Societatea Pentru Ocrotirea Tinerelor Fete din București a organizat o expoziție Națională de produse în stil românesc sub președinția Doamnei Clotilda general Averescu. Expoziția va avea loc în Parcul Carol, dela 25 August până la 10 Septembrie.

In paviloanele din parc se vor expune obiecte lucrate în stil românesc: cusături, broderii, covoare, și obiecte de lemn sau ceramică, etc.

Biletul pentru vizitarea Expoziției costa lei 42- și posesorul participă și la tragerea premiilor de circa jumătate milion, constând dintr-un automobil „Ford“, un dormitor de palisandru, o sufragerie din lemn afumat, cusături naționale în valoare de 60.000 Lei și altele obiecte.

Pe lângă biletul de mai sus s'au mai pus în vânzare și bilete a Lei 105, la cari sunt anexate certificate de călătorie cu 75% reducere pe C. F. R. dela oricare stație din țară până la București și înapoi.

Beneficiul ce se va realiza din vânzarea biletelor va servi exclusiv la terminarea clădirii căminul Studenților Spiru Haret din București, care din lipsa de fonduri stă neisprăvită.

In vederea scopului urmărit, suntem convinși că toți locuitorii țării vor da concursul pentru aducerea la bun sfârșit a acestei opere.

— Ministerul muncii a luat noi dispozițiuni cu privire la aplicarea legii repaosului duminical. Conform acestor dispozițiuni prăvăliile de fructe și brutăriile nu sunt supuse oarelor de închidere obligatorii. Ele vor putea ține deschis și Duminica până la oarele 10 a. m. Dacă însă în aceste prăvălii în afară de fructe și pâine se vând și alte articole, ele sunt obligate a închide la oarele prevăzute de lege.

— După cum anunță ziarul din București d. V. Brătianu a chemat urgent pe d. Oromolu guvernatorul Băncii Naționale, la Royat (stațiune balneară în Franța) cerând totodată să i-se trimită și memoriul privitor la datoriile României în străinătate și reparații. D. Eftimiu Antonescu juris-consultul guvernului a plecat deja în Franța ducând cu sine memoriul cerut. Săptămâna viitoare va pleca și d. Oromolu. In cercurile guvernamentale circulă știrea că d. V. Brătianu speră să obțină un împrumut pentru Banca Națională și din acest motiv a chemat pe d. Oromolu în Franța.

— După cum suntem informați din surse competente guvernul având în vedere recolta bogată care se anunță, va reduce simțitor taxele vamale de export pentru cereale, pentru a face astfel posibilă exportarea excedentului de 60.000 vagoane grâu, care se anunță.

— Dr. Constantin Stanca, docent universitar, ginecolog-mamoș, reîntorcându-se din concediu, începe consultațiile medicale în locuința din Piața Unirii 7. între orele 3-5 p. m. Telefon 382.

Rugăm cu insistență pe toți cititorii cari primesc ziarul nostru dar încă nu au achitat abonamentul să binevoiască să-l trimită Administrației ziarului căci caz contrar ne vedem nevoiți a sista trimiterea ziarului pe aceste adrese

Administrația

— Directorul general al societății Hazai fatermelő r. t. din Budapesta, care are însemnate cointeresori la societatea „Patria“ s. a. pentru Exploatarea Lemnelor a fost ales d. Marcell Löbl, fost director general al societății Holzhandels-aktiengesellschaft din Praga.

— Suntem informați că oficiul vamal dela punctul de frontieră din Curtici taxează rămașițele de brad direct chereștea cu 3 pfunzi și 5 silingi în caz că acestea sunt mai lungi decât 1.20 m.

Intervenția direcțiunii vamale este solicitată de cei pagubiți pe această cale.

Sustragerile de mărfuri din vagoane

Măsuri pentru remedierea lor.

Administrația căilor ferate constatând că parte din sustragerile de mărfuri din conținutul vagoanelor, se face prin îndepărtarea de pe șină a ușei vagoanelor de marfă pentru a evita pe viitor aceste costisitoare neajunsuri, a dispus ca toate vagoanele acoperite să se plumbuiescă și la rotițele ușilor.

Prin urmare, pe viitor fiecare vagon va avea câte patru plumburi, câte două la fiecare parte laterală, unul la cârligul ușei și unul la rotiță.

Stațiunile au fost în același timp obligate a se aproviziona cu plumburi, cunoscându-se că cei ce nu se vor conforma acestor dispozițiuni vor fi aspru pedepsiți.

Stațiunile de tranzit și cele vecine cu alte regionale, vor observa în ce condițiuni se tranzitează astfel de vagoane, raportând eventualele nereguli regionale respective.

Citiți Ardealul

„Verzi și uscate“

Definițiune. Se spune că la Societatea Națiunilor un unglez ar fi dat următoarele definițiuni caracterizând câteva popoare: un englez, singur reprezintă un imbecil; doi englezi un match; trei englezi o mare națiune. Un singur neamț reprezintă un pedant; doi nemți reprezintă o berărie; trei nemți reprezintă războiul. Un american, singur e un miliardar, doi americani reprezintă doi bețivani; trei americani reprezintă prohibiționismul. Un francez e un palavragiu; doi francezi reprezintă deja o conferință; trei francezi reprezintă o masă bună cu tot ceiace mai urmează...

Americânești. Un oarecare senator american nu simpatiza cu unele măsuri practice luate de către ministerul de agricultură și într'un moment de indignare ajunsă la paroxism, provoacă pe ministru la un duel sui generis. la o probă practică a abilității lui de ministru de agricultură. Ministrul a fost invitat la ferma senatorului, unde aveau să se întreacă care din doi mulge mai mult în unitate de timp. Două vaci au fost scoase pentru concurs; la un semn dat concurenții au început cu febrilitate să-și dispute priceperea în materie. Contrar așteptărilor lor și alor noastre învingător a ieșit ministrul întrecând pe senator cu un sfert de litru de lapte.

Origina pepenilor. A început sezonul pepenilor, încât subiectul e de actualitate. După revistele de specialitate, pepenii sunt originari din Asia, iar în Europa au fost introduși de către corăbierii greci. *Pliniu* cel bătrân, naturalist roman, scrie că pepenii au fost un fruct de mare predilecție la romani de îndată ce a fost cunoscut. Impăratul Tiberiu era atât de încântat de delicia gustative ce i-le procura acest soi de bostani, încât a dat poruncă să i-se cultive pe întinsul împărăției așa fel ca să-i aibă copii în orice anotimp, Grădinarul lui Ludovic XIII, Claude Mollet, a scris un tratat despre cultivarea pepenilor. Era înconunarea cunoștințelor lui, din viața pepenilor.

BORVIZ

DE

BORSEC

Regele apelor minerale.

Direcția comercială:

CLUJ

str. Memorandului 8

(Casa Tischler)

Reprezentanța pt. vechiul regat:

BUCUREȘTI

Strada Carol No. 25

Citiți, abonați
„LEMNUL“

Cine deține majoritatea acțiunilor societății „Astra“.

Falimentul lui Emilio Castiglioni care a făcut mare vâlvă în lumea financiară a Europei și-a avut efectele lui și în România. Cointeresările și întreprinderile ale căror acțiuni au fost deținute acest financiar-aventurier au fost și ele aproape toate zguduite în urma prăbusirii dezastuoase a lui Castiglioni. Din fericiire însă toate, — între cari și fabrica de vagoane „Astra“ din Arad au reușit să se pună la adăpost. Un grup de bancheri în frunte cu actualul director general al Astei d. *Mihail Schapira*, d. *Dienerman* director la Banca Marmorosch, Blank & Co, și d. *Soepke*, directorul general al Băncii Blank au cumpărat nu numai toate acțiunile fabricii „Astra“ din Arad dela Castiglioni dar au mai cumpărat cu multă ușurință aproape toate acțiunile de pe piața din Viena aruncate în vânzare de detentorii vienezi speriați cu ocazia krachului grupului Castiglioni.

Astfel acest trio fără cea mai mică efortare a pus mână pe una dintre cele mai mari industrii românești, atâta timp cât toată lumea era buimăcită de peripețiile acestui monstru faliment, bancheri isteți au încasat foloasele cari se oferă în asemenea conjuncturi omenilor ingenioși și îndrăzneți.

Biletele de abonament pe CFR.

Modificarea condițiunilor de abonament

Direcțiunea generală a căilor ferate aduce la cunoștința celor interesați, că cu începere dela 15 August 1925, biletele de abonament vor fi fixate pe copertă prin două capse ca și fotografia abonamentului.

Dela această dată biletele nu vor mai fi semnate de titular, care în schimb este obligat ca la comanda abonamentului să prezinte amândouă fotografiile pe câmpul alb, semnate în față cu semnatura proprie. Odată cu eliberarea abonamentului, abonatul va primi și o foaie volană cu un extras din regulamentul pentru emiterea biletelor de abonament.

Cu acest prilej, administrația drumului de fer a atras din nou atențiunea personalului de tren și organelor de control de a face cu minuțiozitate revizia și controlul abonamentelor, observând că atât fotografia cât și biletul să fie fixate pe copertă cu câte două capse, neadmitându-se sub nici un motiv ștersături sau corecturi.

La cea mai mică neregulă, aceste organe vor confisca abonamentul și-l vor înainta cu raport direct biroului de abonamente din direcțiunea specială a serviciului comercial CFR. București.

Plicuri eftine furni-

zează numai.

BOROS

Reg. Ferdinand 2. — Telefon 10-83

Loteria Presei se va
trage la 16 sept. a. c
Se zice că...